

УДК 65.012.8 (477)

НОРМУВАННЯ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ РЕЖИМНО-СЕКРЕТНОГО ОРГАНУ

Валерій Ворожко, Олексій Муратов, Олег Матяш

Інститут захисту інформації з обмеженим доступом Національної академії СБ України

Анотація: Розглянуто питання розрахунку чисельності працівників режимно-секретних органів.

Summary: This article is devoted to staff quantity calculation of units that provide control over secret data circulation.

Ключові слова: Нормування праці, режимно-секретний орган, планування роботи.

Охорона державної таємниці складається з комплексу організаційно-правових, інженерно-технічних, криптографічних та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втратам її матеріальних носіїв[1].

Одним з елементів системи охорони державної таємниці, що забезпечує охорону державної таємниці на підприємствах, в установах, організаціях – є режимно-секретні органи (РСО).

Чисельність РСО повинна бути достатньою для якісного виконання покладених на них завдань за умови оптимальних витрат коштів на їх утримання.

Умовно всі завдання РСО можливо розділити на завдання з забезпечення:

- секретного діловодства;
- режиму секретності;
- технічного захисту інформації.

За часів Державного комітету України з питань державних секретів були створені "Рекомендації з нормування праці працівників режимно-секретного підрозділу" [2]. Ці рекомендації дозволяли визначити необхідну кількість працівників, що задіяні в основному для виконання завдань секретного діловодства.

У зв'язку з прийняттям нових нормативно-правових актів щодо охорони державної таємниці, упорядкуванням структури апарату центральних органів виконавчої влади та його структурних підрозділів [3] та заходами із вдосконалення системи охорони державної таємниці [4] стало актуальним питання науково обгрунтованого визначення чисельності працівників режимно-секретних органів, що входять до основних підрозділів органів державної влади, органів самоврядування, підприємств, установ та організацій (далі – організацій).

З урахуванням рекомендацій Міністерства праці та соціальної політики України [5] праця працівників повинна нормуватися в основному за технічно обгрунтованими нормами.

Технічно обгрутованими є норми, встановлені аналітичним методом нормування і які відповідають досягнутому рівню техніки і технології, організації виробництва та праці.

Аналітичний метод розроблення нормативних матеріалів для нормування праці ґрунтується на вивченні та аналізі методів і прийомів виконання робіт, для нормування яких призначені розроблені нормативи з питань праці, єдині і типові норми.

Аналітичний метод має два різновиди – аналітично-дослідницький і аналітично-розрахунковий, різниця між якими полягає в засобах визначення витрат часу.

При аналітично-дослідницькому методі витрати часу на операцію визначаються на основі вимірювання їх шляхом проведення спостережень безпосередньо на робочих місцях.

При аналітично-розрахунковому методі витрати часу розраховуються за нормативами режимів роботи обладнання і часу, а також за формулами залежності розрахованих витрат часу від факторів довготривалості [6].

Для визначення чисельності працівників РСО необхідно провести розрахунок загальної річної трудомісткості робіт РСО. Тобто визначити обсяг часу, необхідного для виконання всіх завдань РСО, який потім ділиться на фонд робочого часу одного працівника за рік. Таким чином отримується число, на основі якого приймається рішення про чисельність працівників РСО.

Для розрахунку загальної річної трудомісткості робіт РСО в Інституті захисту інформації Національної академії СБ України в рамках науково-дослідної роботи була розроблена модель діяльності працівників РСО, яка враховує обсяги часу, необхідного для виконання завдань з секретного діловодства та режиму секретності за допомогою аналітично-дослідницького методу. Для цього було:

- проведено класифікацію витрат робочого часу працівників РСО,
- визначено роботи режимно-секретних органів, що займають найбільше часу,
- визначено розрахункові залежності витрат часу співробітників РСО за основними напрямками роботи,

- розроблено алгоритм методики розрахунку чисельності працівників РСО (рис. 1).

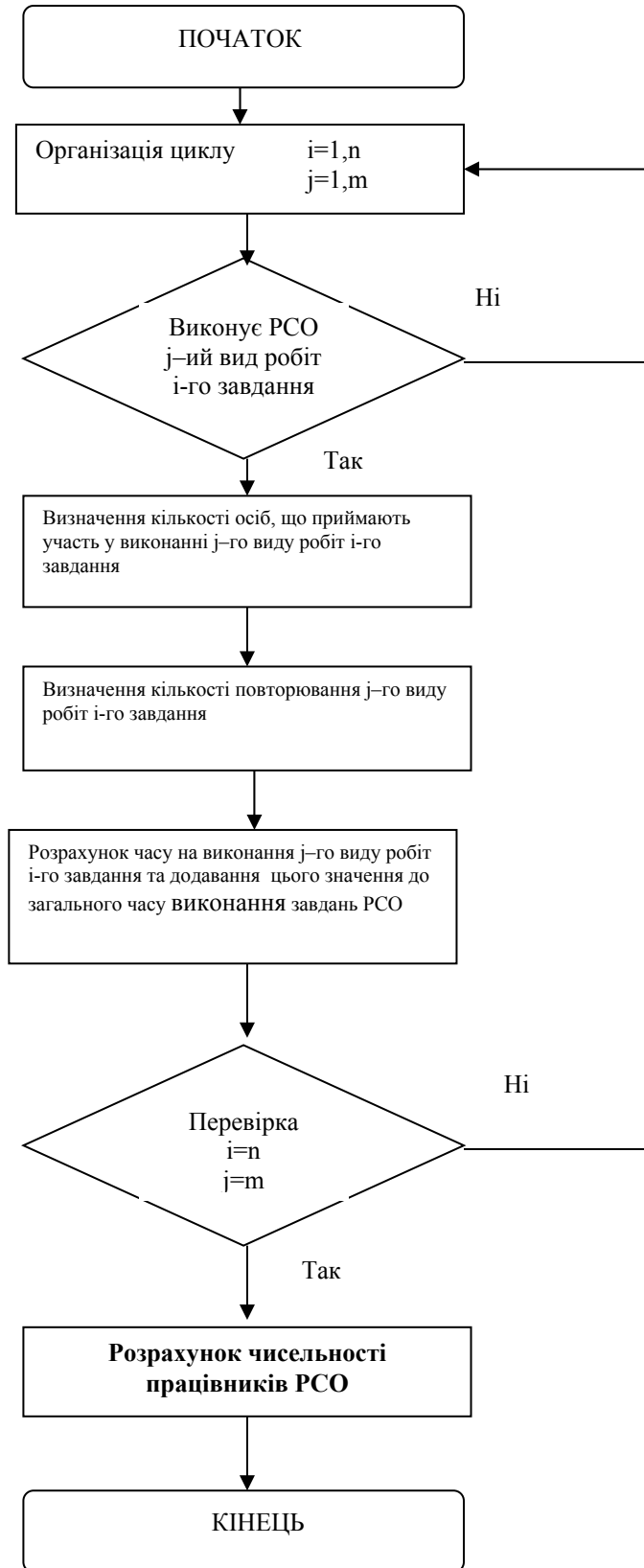

Рисунок 1 – Алгоритм методики розрахунку чисельності працівників РСО

У наведеній методиці не враховані обсяги робіт для виконання заходів з технічного захисту інформації, бо вимоги до виконання робіт з цього напрямку регламентуються іншою нормативно-правовою базою, яка на даному етапі активно вдосконалюється.

Врахування цього напрямку захисту секретної інформації в роботі РСО в подальшому буде мати все більше значення у зв'язку з тим, що новітні інформаційні технології запроваджуються в різноманітних сферах. Вони передбачають використання комп'ютерної техніки, яка створює додаткові канали витоку інформації, які необхідно врахувати.

Для нормування роботи РСО щодо виконання інженерно-технічних заходів можливо використати той самий підхід, який був застосований і для підрозділів секретного діловодства та режиму секретності. Але необхідно врахувати деякі особливості.

Роботи з технічного захисту інформації можуть проводити або організації, що мають ліцензії на право провадження господарської діяльності у галузі технічного захисту інформації, або підрозділи органів державної влади, органи місцевого самоврядування, які мають дозвіл на проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб.

Для запровадження заходів з технічного захисту інформації в складі РСО може створюватися підрозділ технічного захисту інформації, який формулює загальні вимоги до технічного захисту інформації, розробляє політику безпеки, створює модель загроз, розробляє технічне завдання на створення комплексу засобів захисту або комплексної системи захисту інформації.

Підрозділ технічного захисту інформації супроводжує розробку проектів систем технічного захисту інформації, проведення будівельно-монтажних, пусконаладжувальних робіт, проведення випробувань, дослідної експлуатації.

Також на цей підрозділ РСО покладається розробка інструкцій щодо порядку застосування засобів технічного захисту інформації, навчання користувачів та підготовка документації для проведення державної експертизи.

З урахуванням наведених особливостей необхідно провести дослідження діяльності підрозділів технічного захисту, результатом якого має бути встановлення нормованих видів робіт з технічного захисту інформації. Наявність цих даних дозволить більш точно планувати роботи РСО з урахуванням завдань технічного захисту інформації.

Література: 1. Закон України "Про державну таємницю" (В редакції Закону N 1079-XIV від 21. 09. 99, Відомості Верховної Ради, 1999, N 49, ст.428) 2. "Рекомендаціями з нормування праці працівників режимно-секретного підрозділу", затверджено наказом Державного комітету України з питань державних секретів та технічного захисту інформації від 29. 12. 1998 року № 97. 3. "Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій" Постанова Кабінету Міністрів України від 12. 03. 2005 № 179. 4. "Про заходи щодо вдосконалення системи охорони державної таємниці" Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15. 10. 2003 року № 625-р. 5. Рекомендації щодо нормування праці в галузях народного господарства, затверджено постановою Міністерства праці України від 19. 05. 1995 р. № 2. 6. Багрова І. В. Нормування праці: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 212 с.

УДК 35.083.8; 355.405.1

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ В УКРАЇНІ, РОСІЙСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ І КАЗАХСТАНІ

Віктор Макаренко, Альона Макаренко*

Інститут захисту інформації з обмеженим доступом Національної академії СБ України

Київський національний економічний університет

Анотація: Досліджуються порушення в сфері захисту інформації з обмеженим доступом, за які передбачена адміністративна відповідальність.

Summary: Under research are delicts in data protection sphere that entail administrative responsibility.

Ключові слова: Адміністративна відповідальність, правопорушення, інформація з обмеженим доступом.